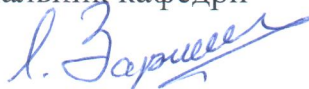

МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКА ВІЙСЬКОВО-МЕДИЧНА АКАДЕМІЯ

Кафедра військової хірургії

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Начальник кафедри

Я. ЗАРУЦЬКИЙ

«01» 09 2020 року

СИЛЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОНКОЛОГІЯ

(для лікарів загальної практики-сімейної медицини)

рівень вищої освіти другий (магістерський)
перший (бакалаврський) / другий (магістерський)

вид дисципліни професійна підготовка (обов'язкова)
(загальна підготовка (обов'язкова/вибіркова) / професійна підготовка (обов'язкова/вибіркова))

форма навчання денна
(денна/заочна)

Київ – 2020/2021 навчальний рік

1. Опис курсу та веб-сайт його розміщення

Навчальна дисципліна «ОНКОЛОГІЯ» циклу професійно-спеціальної підготовки складена відповідно до освітньої програми підготовки військових лікарів (загальна практика-сімейна медицина) – очна форма навчання.

Навчальна дисципліна «Онкологія» належить до циклу обов'язкових дисциплін за освітньо-кваліфікаційний рівнем: магістр медицини; спеціальність: 222 «Медицина»; спеціалізація: загальна практика-сімейна медицина.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є методи сучасної профілактики, діагностики та скринінгу, лікування онкологічних захворювань, що актуально для лікарів ЗП-СМ на фоні зростання онкопаталогії.

Основними організаційними формами навчання є лекційні, практичні заняття та семінарські заняття. Лекції покликані підвищити інтерес слухачів до глибшого самостійного вивчення питань навчальної дисципліни. Практичні заняття закріплюють набуті на лекціях і під час самостійної підготовки знання та формують у слухачів навички, а семінарські заняття поглиблюють знання з цієї дисципліни.

Режим доступу до курсу на Навчальному порталі Української військово-медичної академії (УВМА):

<https://mcdl.mil.gov.ua/course/index.php?categoryid=112>

2. Мета навчальної дисципліни

Удосконалення рівня теоретичних знань та практичних навичок в питаннях скринінгу, діагностиці та комплексному лікуванні онкологічних захворювань, що необхідні лікарям ЗП-СМ для успішного виконання посадових обов'язків мирного та воєнного часу.

3.Завдання вивчення дисципліни:

набуття теоретичних знань і практичних навичок слухачами з загальних, окремих та організаційних питань онкології в обсязі, необхідному для здійснення їх обов'язків;

основи організації онкологічної допомоги дорослому і дитячому населенню;

епідеміологію основних онкологічних захворювань;

сучасні погляди на етіологію пухлин, морфологічні прояви передпухлинних процесів, морфологічну класифікацію пухлин, механізми канцерогенезу на рівні клітини, органу, організму;

основні сучасні методи дослідження в онкології, показання і проти показання до їх застосування;

сучасні принципи лікування злоякісних пухлин, глибоке знання складових комбінованого та комплексного лікування, інтенсивну терапію

невідкладних станів в онкології;

основи організації диспансерного нагляду за хворими, сучасні методи скринінгу, форми і методи санітарно-просвітньої роботи;

основні принципи організації онкологічної допомоги в ЗС України;

організацію роботи військово-лікарської комісії та вимоги керівних документів щодо огляду військовослужбовців із онкологічними захворюваннями.

4. Очікувані результати (компетентності)

4.1. Компетентності, які набуваються під час засвоєння дисципліни:

4.1.1. Загальні компетентності

Здатність використовувати базові теоретичні знання фундаментальних дисциплін для вирішення практичних завдань за призначенням (ЗК-3).

Здатність використовувати знання про основні напрямки та методи наукових досліджень для організації наукових досліджень у військово-медичній галузі, здійснювати пошук, аналіз та обробку інформації з застосуванням стандартних методик та з використанням програмно-технічних засобів (ЗК-4).

4.1.2. Спеціальні (фахові) компетентності за спеціалізацією (СК) – з врахуванням рекомендацій Всесвітньої організації сімейних лікарів.

Здатність до управління первинним контактом з пацієнтом охоплюючи весь спектр проблем із здоров'ям, ефективно і належним чином надавати первинну медичну допомогу, раціонально використовуючи наявні ресурси охорони здоров'я, здійснюючі моніторинг, оцінку, удосконалення якості та безпечності медичної допомоги (СК-1).

Здатність застосовувати пацієнт-орієнтований підхід, з урахуванням інтересів пацієнта та розглядати його проблеми в контексті існуючих обставин; надавати тривалу і безперервну допомогу, яка визначається потребами пацієнта (СК-2).

Здатність розвивати спеціальні навички вирішення проблем з урахуванням поширеності хвороб та захворюваності прикріпленого населення, надавати допомогу при захворюваннях на ранніх і недиференційованих стадіях; ефективно та раціонально використовувати діагностичні і лікувальні заходи (СК-3).

Здатність до комплексної оцінки стану пацієнта, що мають кілька медичних проблем; управляти та координувати профілактичні заходи, лікування, догляд та реабілітацію (СК-4).

Здатність до цілісного підходу до вирішення проблем із здоров'ям пацієнтів, враховуючи їх фізичні, психологічні, соціальні, культурні особливості (СК-6).

4.1.3. Військово-спеціальні компетентності за спеціалізацією (СКв)

Здатність до організації планування заходів медичної служби та здійснення обліку і звітності у військово-медичних підрозділах у мирний та воєнний час (СКв-1)

Здатність організувати і здійснювати лікувально-діагностичний процес, лікувально-профілактичні заходи та заходи з військово-лікарської експертизи та донорства серед особового складу військової частини у мирний та воєнний час (СКв-3).

4.2. Запланований результат навчання

Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань. Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності (РНз-2).

Вміти ефективно організувати роботу в закладі первинної медичної допомоги, з урахуванням нормативної бази та правових аспектів діяльності лікаря загальної практики-сімейного лікаря, роботу в команді, дбати про безперервний професійний розвиток (РНс-1).

Мати навички та використовувати в практичній діяльності сучасні принципи профілактики і раннього виявлення злоякісних пухлин, проводити моніторинг лікування онкологічного пацієнта, забезпечення маршруту пацієнта (РНс-7).

Організовувати планування заходів медичної служби та здійснення обліку і звітності у військово-медичних підрозділах у мирний та воєнний час (РНв-1)

Вміти організувати і здійснювати лікувально-діагностичний процес, лікувально-профілактичні заходи та заходи з військово-лікарської експертизи та донорства серед особового складу військової частини у мирний та воєнний час (РНв-3)

5. Пререквізити

Загальна та топографічна анатомія;
Патологічна анатомія та фізіологія;
Променева діагностика.

6. Тривалість курсу

Обсяг дисципліни: 30 годин/ 1 кредит ЄКТС.

Лекцій: 2 години

Групові заняття: 4 години

Практичних занять: 12 годин

Форма контролю: залік

Термін викладання для освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр»: 5 робочих днів.

Мова викладання: українська.

Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Принципи діагностики злоякісних пухлин та лікування злоякісних пухлин.

Тема 2. Злоякісні новоутворення органів грудної порожнини.

Тема 3. Злоякісні новоутворення органів шлунково-кишкового тракту.

Тема 4. Злоякісні новоутворення сечостатевого органів.

7. Інформація про викладача

Олійник Юрій Миколайович, к.мед.н., доцент кафедри військової хірургії, полковник м/с.

Контактна інформація: e-mail: yura-oleink@ukr.net; тел. +380958744436

8. Методи викладання

Денна форма навчання:

– фронтальна форма навчання, коли усі слухачі під контролем викладача виконують одне і теж завдання одночасно;

– індивідуальна форма навчання, коли слухачі виконують завдання послідовно, один за одним.

При цьому, залежно від необхідності досягнення рівнів знання чи вміння викладач повинен використовувати наступні методи.

За джерелами знань використовують методи навчання:

словесні – розповідь, пояснення, лекція, інструктаж, робота з літературою;

наочні – демонстрація, ілюстрація, спостереження;

практичні – практична робота, вирішення задачі, самостійна робота.

Інтерактивні методи – дискусія, робота в малих групах, мозковий штурм, ділова гра, кейс-метод.

За рівнем самостійної розумової діяльності використовуються методи:

- пояснювальний (викладач доводить готову інформацію різними засобами, а слухачі її сприймають, усвідомлюють та фіксують у пам'яті. Цей метод є одним із найбільш економічних способів передачі знань, передбачає використання таких засобів інформації, як слово (усне і друковане), різні наочні посібники, плакати, комп'ютерний ілюстраційний матеріал і т. ін. Знання, які отримані в результаті реалізації цього методу не формують вміння, цей метод використовується для досягнення рівня «Знати»,

- репродуктивний головною ознакою якого є доведення і повторення способу діяльності, згідно завдання викладача,

- проблемного викладу (використовується викладачем при постановці проблеми перед тими, хто навчається і подальшого її вирішення, але при цьому викладач показує шляхи рішення, розкриває хід своєї думки. Цей метод повинен

застосовуватись викладачем під час проведення практичних занять. Безпосереднім результатом проблемного викладання повинно бути засвоєння слухачами способу і логіки вирішення конкретної проблеми, але ще без вміння застосовувати їх самостійно. Цей метод навчає слухачів способу отримання знань. З його допомогою вони отримують навички сучасного клінічного мислення)

- частково-пошуковий (евристичний) (для досягнення мети поступового наближення слухачів до самостійного вирішення проблем шляхом попереднього навчання виконання окремих елементів рішення. Використовується при виконанні практичних завдань щодо діагностики та лікування захворювань нервової системи, коли спосіб пошуку оптимального рішення визначає викладач, але рішення знаходить сам слухач.

- дослідницький. є необхідним для повноцінного засвоєння досвіду лікарської діяльності. Викладач використовує його для забезпечення творчого застосування знань, оволодіння методами наукового пізнання, формування риси творчої діяльності є умовою формування зацікавленості, потребу в такій формі діяльності. Формами застосування цього методу є: завдання на самопідготовку).

За системним підходом: стимулювання та мотивація; контроль та самоконтроль.

За основними етапами процесу: формування знань; формування умінь і навичок; застосування знань; узагальнення; закріплення; перевірка.

9. Політика курсу

Відвідування занять під керівництвом викладача є обов'язковим.

При пропуску заняття слухачем з поважної причини, на наступному занятті тьютор опитує слухача з відповідної теми з виставленням оцінки. Відробка зараховується при позитивній оцінці.

При пропуску заняття слухачем з неповажної причини, тьютор повідомляє про це начальнику курсу та начальнику кафедри для прийняття дисциплінарного рішення. При подальшому допуску слухача до занять, тьютор опитує слухача з відповідної теми з виставленням оцінки, а слухач готує і представляє аудиторії реферат на актуальну тему вивчаємої дисципліни. Відробка зараховується при позитивній оцінці.

До заліку допускаються слухачі без пропусків занять та з відпрацьованими пропусками.

10. Контроль знань

Поточний контроль: усне опитування – на кожному занятті, вибірково; письмовий експрес контроль – на семінарському занятті, всі слухачі; виступи при обговоренні питань на практичних заняттях – доповідь реферату за індивідуальним завданням.

Модульний контроль: контрольне завдання в кінці змістовного модулю, всі слухачі.

Самоконтроль: питання самоконтролю до кожної теми.

Методи підсумкового контролю: диференційний залік.

11.Шкала оцінок

Максимальна кількість балів, яку слухач може набрати під час всіх передбачених практичних, семінарських занять та групової вправи, дорівнює 30 балів. За залік слухач може набрати максимально 20 балів.

Рейтингова оцінка слухача з дисципліни «**Онкологія**» складається з балів, що він отримує **під час вивчення дисципліни:**

відповіді на 2 семінарських заняттях;

виконання 4 практичних завдань;

проведення заліку без оцінки.

Система оцінювання за дисципліну

Робота на практичних та семінарських заняттях з дисципліни **”Онкологія”**.

Оцінка за одну відповідь дорівнює:

- повне та самостійне виконання практичного завдання
або повна та обґрунтована відповідь на запитання 5;
- неповне, але самостійне виконання практичного завдання
або повна відповідь на запитання 4;
- виконання практичного завдання за допомогою викладача
або неповна відповідь на запитання 3;
- слухач не здатний виконати практичне завдання навіть
за допомогою викладача або відсутня відповідь на
запитання 2.

Максимальна кількість балів на всіх практичних та семінарських заняттях дорівнює:

$$6 \times 5 = 30$$

Мінімальна кількість балів, яку слухач може набрати під час всіх передбачених практичних та семінарських занять з дисципліни, дорівнює:

$$6 \times 3 = 18$$

Критерії оцінювання занять з дисципліни

Тема	Максимальний бал	Мінімальний бал
Тема 1	10	6
Тема 2	10	6
Тема 3	5	3
Тема 4	5	3
Всього	30	18

Залік	20	12
Разом сума балів	50	30

Умови допуску до заліку

Залік без оцінки складається після завершення вивчення всіх тем дисципліни на останньому контрольному занятті.

Слухач допускається до **заліку без оцінки**, якщо він до його початку ліквідував заборгованість за всіма видами робіт, які передбачені робочим навчальним планом (робочою програмою навчальної дисципліни) та при вивченні дисципліни набрав кількість балів, не меншу за мінімальну (18 балів).

Критерії оцінювання заліку без оцінки

Максимальна кількість балів, що може отримати слухач при складанні заліку без оцінки 20, а мінімальна – 12.

Критерії	Бали
повна відповідь на питання білету	20
не повна відповідь на питання білету	16
часткова відповідь на питання білету	12
відповідь на питання білету містить грубі помилки	0
відсутність відповіді на теоретичне питання білету	0

Порядок застосування рейтингової системи оцінювання

Рейтингова система оцінювання успішності з навчальної дисципліни доводиться слухачам на першому занятті.

Рейтингова оцінка (сума балів), яку слухач набрав з навчальної дисципліни за результатом всіх видів навчальних занять, доводиться до слухача на останньому занятті.

Рейтингова оцінка (в балах) навчальної дисципліни визначається як сума рейтингового балу, що слухач набрав протягом навчальних занять та рейтингового балу за результатами відповідей на заліку з оцінкою.

Для визначення оцінки за шкалою ЄКТС та національною шкалою рейтингова оцінка (в балах) навчальної дисципліни переводиться згідно з таблицею.

Рейтингова оцінка	Відсоткове співвідношення	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
45-50	90-100	A	зараховано (відмінно)
44-35	75-89	B,C	зараховано (добре)
34-30	60-74	D, E	зараховано (задовільно)
нижче мінімальної кількості балів, яку повинен набрати слухач	менше 60	FX, F	незадовільно

Навчальна дисципліна зараховується слухачу, якщо він набрав не менше

30 балів (18 за поточну діяльність та 12 за залік).

Отримані результати вносить до відомості обліку успішності.

12. Структура та розподіл навчального часу з тем і видів навчальних занять з навчальної дисципліни "Онкологія"

№ з/п	Види навчальних занять	Кількість годин	Номери семестрів, назва змістового модуля, тем і занять, навчальні питання	Матеріально-технічне забезпечення	Інформаційно-методичне забезпечення
1	2	3	4	5	6
Тема 1. Принципи діагностики злоякісних пухлин та лікування злоякісних пухлин					
1	Лекція	2	Захворюваність та смертність від злоякісних новоутворень. Теоретичні основи онкології. Епідеміологія злоякісних пухлин. Онкологічна статистика та джерело даних. Проблема раку. Смертність, захворюваність, видужання та розповсюдження. Людина і оточуюче середовище, фактори ризику. Етіологія і патогенез злоякісних новоутворень. Класифікація TNM для різних локалізацій пухлин. Стадіювання пухлин.	1. Комп'ютерна презентація; 2. Методична розробка	1-с.7-53 2 – с. 13 - 44
2	Практичне заняття	2	Принципи діагностики раку основних локалізацій. Морфологічні методи діагностики. Ендоскопічні та рентгенологічні методи діагностики пухлин. Радіоізотопні методи діагностики, медична радіологія. Імунологічна діагностика. Принципи діагностики раку основних локалізацій. Морфологічні методи діагностики. Основні принципи променевої терапії пухлин. Основні принципи медикаментозної терапії пухлин. Показання для проведення медикаментозної терапії. Ускладнення хіміотерапії. Гормонотерапія. Основні принципи комбінованого та комплексного лікування. Загальні питання комбінованого та комплексного лікування онкологічних хворих і клініко-біологічне обґрунтування. Хірургічний метод в комбінованому і комплексному лікуванні.	1. Методична розробка на практичне заняття. 2. Набір таблиць. 4. Рентгенограми хворих.	1-с.7-53 2 – с. 13 - 44
Тема 2. Злоякісні новоутворення органів грудної порожнини					
3	Практичне заняття	4	Пухлини органів грудної порожнини. Рак легень, стравоходу. Пухлини середостіння. Етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика і методи лікування. Прогноз. Рак молочної залози. Етіологія, патогенез, класифікація, клініка. Розповсюдження процесу. Діагностика, лікування. Результати лікування. Військово-лікарська експертиза.	1. Методична розробка на практичне заняття; 2. Тематичні хворі; 3. Набір рентгенограм.	1-с.286-329 2 – с. 123-126; 159 - 176
Тема 3. Злоякісні новоутворення органів шлунково-кишкового тракту					

4	Семінарське заняття	2	Рак шлунку. Шляхи розповсюдження. Класифікація. Клініка. Методи лікування при різних стадіях пухлини. Рак ободової кишки. Локалізація пухлини. Класифікація. Клініка. Діагностика. Методи хірургічного лікування пухлин ободової кишки. Комбіноване та комплексне лікування. Рак прямої кишки. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, методи лікування. Рак печінки. Етіологія. Патогенез. Класифікація. Клініка. Діагностика. Лікування. Рак підшлункової залози. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика. Методи лікування. Прогноз. Результати лікування.	1. План семінарського заняття 2. Набір схем, таблиць. 3. Слайди. 4. Рентгенограми хворих.	1-с.195-285 2 – с. 127-158
5	Практичне заняття	4	Рак шлунку. Шляхи розповсюдження. Класифікація. Клініка. Методи лікування при різних стадіях пухлини. Рак ободової кишки. Локалізація пухлини. Класифікація. Клініка. Діагностика. Методи хірургічного лікування пухлин ободової кишки. Комбіноване та комплексне лікування. Рак прямої кишки. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, методи лікування. Рак печінки. Етіологія. Патогенез. Класифікація. Клініка. Діагностика. Лікування. Рак підшлункової залози. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика. Методи лікування. Прогноз. Результати лікування.	1. Методична розробка на практичне заняття. 2. Набір схем, таблиць. 4. Рентгенограми хворих.	1-с.195-285 2 – с. 127-158
Тема 4. Злоякісні новоутворення сечостатевої системи					
6	Семінарське заняття	2	Пухлини сечовидільної системи. Статистичні дані злоякісних новоутворень нирок, сечоводів, сечового міхура. Класифікація, діагностика. Клініка. Методи лікування. Злоякісні пухлини органів сечовидільної та чоловічої статеві систем. Класифікація, етіологія, патогенез. Клінічна картина, диференційна діагностика, консервативне та хірургічне лікування. Рак передміхурової залози, яєчка, статевих членів. Патологічна анатомія і класифікація. Клініка і діагностика. Методи лікування. Прогноз.	1. План семінарського заняття 2. Набір схем, таблиць. 3. Слайди. 4. Рентгенограми хворих.	1-с.330-440 2 – с. 236-258
7	Практичне заняття	2	Пухлини сечовидільної системи. Класифікація, діагностика. Клініка. Методи лікування. Злоякісні пухлини органів сечовидільної та чоловічої статеві систем. Класифікація, етіологія, патогенез. Клінічна картина, диференційна діагностика, консервативне та хірургічне лікування. Рак передміхурової залози, яєчка, статевих членів. Патологічна анатомія і класифікація. Клініка і діагностика. Методи лікування.	1. Методична розробка на практичне заняття. 2. Набір схем, таблиць. 3. Рентгенограми хворих.	1-с.330-440 2 – с. 236-258

13. Завдання для самостійної роботи

Тема 1. Принципи діагностики злоякісних пухлин та лікування злоякісних пухлин.

Людина і оточуюче середовище, фактори ризику. Поняття про онкологічний процес. Етіологія і патогенез злоякісних новоутворень. Військово-лікарська експертиза.

Тема 2. Злоякісні новоутворення органів грудної порожнини.

Принципи стадіювання пухлин органів грудної клітини та алгоритм застосування діагностичних заходів для проведення коректного стадіювання.

Тема 3. Злоякісні новоутворення органів шлунково-кишкового тракту.

Військово-лікарська експертиза при онкологічних захворюваннях органів шлунково-кишкового тракту. Принципи стадіювання пухлин органів шлунково-кишкового тракту та алгоритм застосування діагностичних заходів для проведення коректного стадіювання.

Тема 4. Злоякісні новоутворення сечостатевого органів.

Принципи стадіювання пухлин сечостатевого органів та алгоритм застосування діагностичних заходів для проведення коректного стадіювання. Військово-лікарська експертиза.

14. Питання до заліку

1. Статистика та епідеміологія злоякісних пухлин
2. Основні показники захворюваності і смертності по основних локалізаціях злоякісних новоутворень
3. Причини занедбаності у онкологічних хворих
4. Організація спеціалізованої онкологічної допомоги
5. Ведення звітно-облікової документації. Поняття про клінічних групах.
6. Основні принципи МСЕК і реабілітації онкологічних хворих.
7. Організація поліклінічної служби (завдання лікаря онкологічного кабінету, роль і завдання районного онколога, роль і завдання оглядового кабінету).
8. Організація і основні завдання онкологічного диспансеру.
9. Сучасні можливості паліативної допомоги;
10. Лікування хронічного больового синдрому.
11. Сучасний стан теорій канцерогенезу.
12. Діагностичні можливості, ефективність і показання до використання різних методів рентгенодіагностики.
13. Діагностичні можливості, ефективність і показання до використання ультразвукових методів.
14. Діагностичні можливості, ефективність і показання до використання ендоскопічних методів.
15. Лабораторна діагностика: загальний клінічний аналіз крові, загальний клінічний аналіз сечі (за показаннями: аналіз сечі по Земніцького, по

Нечипоренко т.п.), аналіз глікемічного профілю, біохімічний аналіз крові, дослідження рівня гормонів крові (статеві гормони, гормони щитовидної залози, гіпофіза).

16. Захворюваність і смертність від злоякісних пухлин різних органів грудної клітини; їх місце в структурі онкологічних захворювань.

17. Передпухлинні захворювання і доброякісні пухлини органів грудної клітини.

18. Сучасні методи обстеження хворих з пухлинами грудної клітини.

19. Сучасні методи лікування хворих із злоякісними пухлинами грудної клітини.

20. Епітеліальні пухлини стравоходу і шлунку, частота їх малігнізації. Принципи лікування.

21. Неепітеліальних пухлини шлунку і їх лікування.

22. Основні клінічні прояви в залежності від морфологічної форми пухлини і особливості диференціальної діагностики. Передракові стани і передракові зміни, їх роль в ранній діагностиці раку шлунку.

23. Оптимальні методи сучасної діагностики та порядок їх використання.

24. Сучасні методи лікування, показання та протипоказання до їх використання. Закономірності метастазування.

25. Доброякісні колоректальні пухлини. Принципи лікування доброякісних колоректальних пухлин.

26. Злоякісні колоректальні пухлини. Захворюваність, смертність, занедбаність. Сучасні класифікації.

27. Захворюваність і смертність від злоякісних пухлин різних органів сечостатевої сфери; їх місце в структурі онкологічних захворювань.

28. Передпухлинні захворювання і доброякісні пухлини сечостатевої сфери.

29. Сучасні методи обстеження хворих з пухлинами сечостатевої сфери.

30. Сучасні методи лікування хворих із злоякісними пухлинами сечостатевої сфери.

15. Рекомендована література:

Основна (базова)

1. Онкологія: підручник / Г.В. Бондар, А.І. Шевченко, І.Й. Галайчук та ін. -2-е вид., переробл. та допов. — К.: ВСВ «Медицина», 2019. — 520 с.

2. Онкологія / за ред. Б.Т. Білінського, Ю.М. Стернюка, Я.В. Шпарика — Львів: Медицина світу, 1998. — 272с. / Режим доступу: reseatchgate.net/publication/260792188_Onkologia

Допоміжна література:

1. Алексеев, С. А., et al. "Анализ осложненный рака ободочной кишки." теория и практика современной хирургии (2018): 148.

2. Бондаренко, И. Н., et al. "Эндоскопия и малоинвазивная хирургия в диагностике и лечении предопухолевых заболеваний и рака желудка на ранних стадиях." *Morphologia* 10, № 1 (2016): 7-17.
3. Возіанов, С. О., et al. "Отдаленные онкологические результаты радикальной простатэктомии у больных локализованным раком предстательной железы." *Здоровье мужчины* 1 (2018): 132-135.
4. Имянитов, Е. Н. "Фундаментальная онкология в 2016 году: обзор наиболее интересных открытий." *Практическая онкология* 18.1 (2017): 85-92.
5. Клиническая онкология : учебное пособие / под. ред. П. Г. Брюсова, П. Н. Зубарева. – СПб. : СпецЛит. 2012. – 455 с. : ил.
6. Kolesnik, O. P., I. P. Kolesnyk, and V. V. Kechedzhyiev. "Опыт хирургического лечения пациентов с раком пищевода I–III стадий." *Запорожский медицинский журнал* 3 (2018).
7. Криворучко, Игорь Андреевич, et al. "Роль сонографии при проведении дифференциальной диагностики хронического панкреатита и рака поджелудочной железы." *Харківська хірургічна школа* 5 (2015): 144-147.
8. Манихас, Георгий Моисеевич, et al. "Результаты внедрения протокола ускоренного выздоровления у геронтологических больных раком ободочной кишки." *Вестник хирургии имени ИИ Грекова* 176.1 (2017).

Інформаційні ресурси

Перелік ресурсів інформаційно-телекомунікаційної мережі «Інтернет» для освоєння дисципліни:

- <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/main/a#Find> - законодавча база України;
- <http://www.ligazakon.ua/ru/> - законодавча база України;
- http://library.nlu.edu.ua/BIBLIOTEKA/INTERNET/R_4.htm - сайти наукових бібліотек України;
- <http://www.nbuv.gov.ua/> - сайт Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського;
- <http://www.library.gov.ua/> - сайт Національної медичної бібліотеки України.
- <http://www.studentlibrary.ru>,
- <http://www.studmedlib.ru>,

Провідні лектори:

Доцент кафедри військової хірургії ФППК УВМА
полковник м/с

Ю. ОЛІЙНИК